

Till kommun- och stadsstyrelserna
och samkommunernas styrelser

Ersättningen år 2019 för elever som placerats med stöd av barnskyddslagen

I 41 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) föreskrivs att när en elev som är placerad på det sätt som avses i 16 b § 1 mom. i barnskyddslagen får förskoleundervisning eller grundläggande utbildning är elevens hemkommun skyldig att betala ersättning för kostnaderna till den kommun eller en annan utbildningsanordnare som ordnar undervisningen. Betalningsskyldigheten baserar sig på lag och det behövs inget särskilt avtal om detta mellan kommunerna.

Beräkningen av de kostnader som ligger till grund för ersättningen har inte ändrats och faktureringen år 2019 sker enligt samma huvudprinciper som tidigare. Den senaste ändringen i faktureringspraxis gjordes i samband med lagändringen år 2014 (RP 66/2013).

Utbildningsanordnaren har rätt att fakturera elevens hemkommun för de kostnader eleven orsakar enligt upphovsprincipen. Kostnaderna ska vara direkta, nödvändiga och motiverade samt gälla ordnandet av undervisning och anknytande stöd uttryckligen för den placerade eleven. Beräkningsgrunderna ska framgå av fakturan eller en bilaga till fakturan.

När ersättningen för 2019 beräknas beaktas som förändring i kostnadsnivån från 2018 till 2019 Finansministeriets prognos för förändringen i prisindex för basservicen, dvs. +2,3 procent.

De inkomster som dras av från kostnaderna beror på om utbildningsanordnaren uppger eleven som utsocknes elev enligt situationen 31.12.2019 i enkäten om hemkommuners ersättningar år 2020 och om tilläggsfinansiering av Undervisnings- och kulturministeriet beviljats för eleven för 2019 (statistikföringsdag 20.9.2018). En förändring jämfört med tidigare är att finansieringen inte längre justeras enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). I praktiken betyder det att tilläggsfinansieringen för elever med förlängd läroplikt år 2019 bestäms endast enligt elevantalet 20.9.2018 och att finansieringen inte längre justeras enligt genomsnittet för två år. På samma sätt bestäms också den finansiering för påbyggnadsundervisning och de skolhemsersättningar till privata utbildningsanordnare som dras av från hemkommuners ersättningen.

Inkomsterna dras av på finansårets nivå. År 2019 är grunddelen i hemkommuners ersättningen 6 600,17 euro.

Närmare upplysningar:
Sanna Lehtonen, tfn 050 575 9090
Minna Antila, tfn 050 560 3353
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Placerade barns rätt till förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Barn och unga som placerats utanför hemmet och omhändertagna barn och unga har samma rätt som andra att få undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning. Kommunen är skyldig att ordna förskoleundervisning och grundläggande utbildning för elever som placerats med stöd av barnskyddslagen.

Enligt 4 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) är kommunen skyldig att för barn i läropliktsåldern som bor på kommunens område ordna grundläggande utbildning samt förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer. Kommunen är dessutom skyldig att ordna förskoleundervisning det år läroplikten uppkommer för barn som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. och för barn som enligt 27 § inleder den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som föreskrivs i lagen.

Kommunen ska anvisa placerade elever en närskola enligt 6 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning på samma grunder som övriga barn och unga som bor i kommunen. Elever som placerats i kommunen med stöd av barnskyddslagen fullgör sin läroplikt inom den grundläggande utbildning som ordnas av kommunen.

Undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning kan förutom av kommunerna ordnas av registrerade sammanslutningar och stiftelser som fått tillstånd av statsrådet. Också staten kan ordna sådan undervisning. Barnskyddsanstalter har i allmänhet inte beviljats tillstånd av statsrådet att ordna undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning. Kommunen kan inte fullgöra sin skyldighet att ordna undervisning genom att köpa undervisning av en barnskyddsanstalt som inte har beviljats ett sådant tillstånd.

Beräkningen av ersättningen för placerade elever

Ersättningen baserar sig på 41 § 3 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). Rätten att fakturera ersättningen kräver inget särskilt avtal mellan hemkommunen och utbildningsanordnaren.

Observera att faktureringsrätten enligt lagen gäller endast barn som placerats i en annan kommun med stöd av 16 b § 1 mom. i barnskyddslagen, inte vilken elev som helst som deltar i förskoleundervisning eller grundläggande utbildning som ordnas av någon annan kommun än elevens hemkommun.

Den ersättning som faktureras är skillnaden mellan de kostnader eleven gett upphov till och de eventuella inkomster som utbildningsanordnaren beviljas för eleven.

För ersättningen måste man räkna ut de genomsnittliga kostnaderna för en elev per arbetsdag i den skola där eleven gått.

Kostnaderna hänförs till elevens skola i enlighet med kommunens budgetstruktur och kostnadsuppföljningspraxis. Om eleven byter skola under året (t.ex. börjar i årskurs 7) beräknas kostnaderna separat för respektive skola.

Som arbetsdagar räknas de elevarbetsdagar då eleven fått undervisning. Det är fråga om dagar under vilka eleven officiellt har varit elev i skolan och under vilka utbildningsanordnaren varit beredd att ordna undervisning för eleven. Enligt 23 § i lagen om grundläggande utbildning består läsåret av 190 arbetsdagar.

I faktureringen för finansåret 2019 används bokslutsuppgifterna för 2018 som grund för beräkningen av de kostnader som en elev gett upphov till. Som förändring i kostnadsnivån beaktas förändringen enligt prisindex för basservicen. När kostnaderna för år 2018 justeras till 2019 års nivå tillämpas en indexförhöjning på +2,3 procent.

Kostnader som ligger till grund för ersättningen

Verksamhetskostnader som räknas med i ersättningen är personalkostnader (löner och arvoden, lönebikostnader), köp av tjänster samt material, förnödenheter och varor, understöd och övriga verksamhetskostnader (t.ex. hyreskostnader). Till kostnaderna räknas inte avskrivningar enligt plan, nedskrivningar eller räntor och amorteringar.

Till kostnaderna kan hänföras direkta förvaltningskostnader för ordnandet av utbildningen, kostnader för informations-, ekonomi- och personalförvaltningen, interna och externa hyror och kostnader för fastighetsunderhåll. Skolans andel av gemensamma kostnader beräknas i regel i förhållande till antalet elever eller antalet disponibla kvadratmeter.

Bland verksamhetskostnaderna beaktas sådana investeringskostnader för skolan som totalt understiger det minimibelopp som statsrådet fastställt för anläggningsprojekt, dvs. 400 000 euro (s.k. små projekt). När det gäller personer som anställts med sysselsättningsstöd kan nettokostnaderna räknas med.

Till de kostnader som ligger till grund för ersättningen räknas inte utgifter för hemkommunerersättningar och inte heller ersättningar som betalats till andra kommuner eller utbildningsanordnare för ordnande av grundläggande utbildning.

Beräkningsgrunderna ska tydligt framgå av fakturan eller en bilaga till fakturan.

Beräkning av kostnader enligt upphovsprincipen

I början av 2014 trädde en lagändring i kraft som innebär att utbildningsanordnaren kan fakturera elevens hemkommun för kostnader för förskoleundervisning och grundläggande utbildning enligt upphovsprincipen, utgående från de faktiska kostnaderna (RP 66/2013). Typiska kostnader som faktureras enligt upphovsprincipen är kostnader för en personlig elevassistent (skolgångsbiträde) och kostnader för skolskjutsar.

Kostnaderna ska vara direkta, nödvändiga och motiverade samt gälla ordnandet av undervisning och anknytande stöd uttryckligen för den placerade eleven. Elevens hemkommun får inte faktureras för den del av kostnaderna som föranleds av verksamhet i annat syfte, till exempel för andra elever. Kostnaderna får inte räknas med flera gånger.

Kostnaderna för en eventuell elevassistent som anställs för att undervisa för en placerad elev ska vara ändamålsenlig kan faktureras elevens hemkommun enligt upphovsprincipen.

Om elevassistenten har i uppgift att hjälpa också andra elever, kan kostnaderna faktureras elevens hemkommun i proportion till arbetsinsatsen för uttryckligen den placerade eleven.

Skolskjuts för en placerad elev kan faktureras enligt upphovsprincipen till den del skjutsen måste ordnas enbart för den placerade eleven.

Om ett barn eller en ung person som placerats utanför sin hemkommun har särskilda behov, ska undervisningen ordnas på ett ändamålsenligt sätt, till exempel i en liten grupp. Den ersättning som faktureras hemkommunen kan då basera sig på de faktiska kostnaderna i den mindre gruppen, dvs. kostnaderna kan vara högre än genomsnittet.

Beräkningsgrunderna för kostnader som fakturerats enligt upphovsprincipen ska tydligt framgå av fakturan eller en bilaga till fakturan.

Inkomster som dras av från ersättningen

När en elev som placerats med stöd av barnskyddslagen får förskoleundervisning eller grundläggande utbildning ska från den ersättning som hemkommunen betalar för finansåret avdras elevens andel av den finansiering som betalas till utbildningsanordnaren enligt 41 § 4 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice.

1. Hemkommunersättning

Hemkommunersättningen dras av från kostnaderna år 2019, om en elev som placerats med stöd av barnskyddslagen är elev hos utbildningsanordnaren i slutet av finansåret 31.12.2019, dvs. utbildningsanordnaren uppger eleven i Statistikcentralens enkät om hemkommunersättningar i början av 2020. Vid beräkningen av avdraget beaktas den grunddel i hemkommunersättningen som fastställts för finansåret 2019 och elevens ålder i slutet av 2019.

Hemkommunersättningens grunddel år 2019 är 6 600,17 euro.

Hemkommunsersättningen har graderats enligt elevens ålder på följande sätt:

- 6-åringar 0,61 * grunddelen 6 600,17 € = 4 026,10 €
- 7-12-åringar 1,00 * grunddelen 6 600,17 € = 6 600,17 €
- 13-16-åringar 1,60 * grunddelen 6 600,17 € = 10 560,27 €

Hemkommunsersättningen beviljas för hela året. Den delas aldrig upp i flera delar.

2. Tilläggsfinansiering för en elev med förlängd läroplikt

Från hemkommunens ersättning avdras tilläggsfinansiering för en elev med förlängd läroplikt enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet om utbildningsanordnaren beviljas sådan finansiering för eleven för finansåret.

Finansiering för 2019 beviljas om eleven uppgetts som elev med förlängd läroplikt i elevstatistiken 20.9.2018. En förändring jämfört med tidigare är att tilläggsfinansieringen för elever med förlängd läroplikt år 2019 bestäms endast enligt elevantalet 20.9.2018. Grunden för finansieringen är alltså inte längre det genomsnittliga elevantalet under två år.

År 2019 är tilläggsfinansieringen 29 582 euro för elever med mycket svår utvecklingsstörning och 18 458 euro för övriga elever som omfattas av förlängd läroplikt.

Vid beräkningen av hemkommunens ersättning för 2019 görs det dessutom enligt 41 § 4 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice avdrag för finansiering som för finansåret betalats för ordnande av påbyggnadsundervisning för en elev samt skolhemsersättning som betalats för skolhemsundervisning. Skolhemsförhöjning för en elev beviljas en privat utbildningsanordnare som enligt tillståndet att ordna utbildning har som särskild utbildningsuppgift att ordna skolhemsundervisning.

Tilläggsfinansiering för påbyggnadsundervisning enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt skolhemsersättning för skolhemsundervisning avdras om utbildningsanordnaren beviljas sådan finansiering för eleven för finansåret (2019). Finansiering för 2019 beviljas om eleven uppgetts som elev som får påbyggnadsundervisning eller skolhemsundervisning i elevstatistiken 20.9.2018 Också till dessa delar bestäms finansieringen för 2019 endast enligt elevantalet 20.9.2018. Grunden för finansieringen är alltså inte längre det genomsnittliga elevantalet under två år. År 2019 är skolhemsförhöjningen 12 125 euro per elev.

Faktureringsstidpunkt

Kommunförbundet rekommenderar att faktureringen görs i efterhand i slutet av varje finansår (12/2018) så att elevens hemkommun kan hänföra kostnaderna till den räkenskapsperiod då undervisningen har getts.

Trots det som lagen om statsandel för kommunal basservice föreskriver om hemkommunens ersättning för elever som placerats med stöd av barnskyddslagen finns det inget som hindrar att kommunerna sinsemellan eller med utbildningsanordnaren kommer överens om ersättningen på ett sätt som avviker från lagen.

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Hanna Tainio
vice verkställande direktör

Terhi Päivärinta
direktör, undervisning och kultur